

12—13 **ui**, som utgjort början av namnet på den avlidne, som följaktligen sannolikt varit samma **uiniutr**, som rest Sö. 167 Landshammar.

På mittytan står 14—15 **pu** slutet av **[fa]pu** följt av 16—18 **sin**.

Inskriften torde alltså hava varit: **-r raispi** **[stain · pan]** **si at ui-** **[fa]pu sin**

Översättning: N. N. reste denna sten efter Vinjut sin fader.

169. Ekeby, Svärta sn, Rönö hd.

Pl. 13: B. 820.

Litteratur: B. 820; L. 886; Ransakn. 1667—84; Runverser s. 183; Boije, Sv. fornminnesfören. tidskr. V, s. 161.

Runstenen, som enl. B. 820 hade blott högra slingan och en mittslinga i behåll och stod invid båtformiga stensättningar å »Ekeby Lööt», är nu förlorad.

Ämnet har säkerligen varit gråsten. Höjden var enligt måtten i B. 820 74 cm, bredden 43 cm.

Inskriften var i huvudslingan: —**ii nar : pair : si : ar : lit : osi**, i mittslingan: **-nunt : raisa**, som av Bugge, *Runverser* s. 183 uppfattats som lämningar av en versifierad inskrift, som han förmodat utfyllt:

*[Hiar munu standa
stæi]nar fæirse,
ar lét Ás . . . (t. ex. Áskell)
[at A]nund ræisa*

och översätter: Här skola dessa stenar stå, som As(kell) lät resa efter Anund.

170. Nälberga, Svärta sn, Rönö hd.

Pl. 75. Pl. 13: B. 819.

Litteratur: B. 819; L. 885; Ransakn. 1667—83; Teckn. av A. Wætter i VHAA:s top. ark.; Brate, Fornvännen 1907.

Runstenen står rest norr om Nälberga i den s. k. Klippinge-hagen på västra sidan och invid vägen till Klippinge med inskriftsidan åt vägen.

Ämnet är gråsten, höjden är 1,85 m efter stenens mitt, bredden vid foten 80 cm, i toppen 71 cm, tjockleken 46 cm. Huvudslingan är 10 cm bred, den runristade korsfoten nedtill 21 cm, slingorna med kvistrunor nedtill 10 cm, upptill 18 cm.

Korsets ornament äro delvis otydliga. Det synes, som om en yttre ring vore ämnad att gå under korsarmarna över knorrarna, en inre över korsarmarna men under knorrarna. Knorrparet nedtill t. v. har alldeles misslyckats vid utförandet.

Inskriftens första namn 1—7 **uistain** föregås av kolon. I 8—13 **agmunr** är prickens säker i 9 **g**. I 14—19 **kupuia** har 14 **k** en mera oregelbunden grop, som möjligen kan fattas som prick. I 24—29 **r[ai]spu** äro 25—26 **ai** fullkomligt borta såsom i B. 819, ävensom halva nedre staven i 27, omvänt **s**. I korsfotens 50—60 **prutan piagn** finnes avgjort prick i 59 **g**.

Efter 61—63 **han** i vänstra mittraden följa åtta kvistrunor. 64 är fullt tydligt 1:3 **m**. 65 går över en avsats, nedanför vilken tydligt finnes 2:2, men, som det synes, står ovanför avsatsen 1:1, varför 65 är 3:3; B. 819 läser ock 3:3 **p**, Wætter 3:2 **u**, Boije 1:1 **t**; runan måste vara 2:3 **i**. 66 är troligen 3:3 **p** snarare än 2:3 **i**, t. v. utgå två kvistar från samma punkt. B. 819 3:3 **p**, Wætter 2:3 **i**, Boije 2:3 **i**. 67 är sannolikt 3:6 **k**; upptill utgår nämligen ett litet streck till h. om staven, som uppenbarligen är avsett att vara bistav; B. 819 3:4 **o**, Wætter 3:5 **r**, Boije 3:6 **k**. 68 är klart 3:5 **r**, som ock Wætter och Boije läsa; B. 819 4:4, vilket förbjödes av sig självt. 69 synes vara 2:3 **i**, ty det streck, som utgår vågrätt mitt emot det översta t. h., är säkert icke hugget; B. 819 och Boije 3:3 **p**, Wætter 2—3 **i**. 70 synes vara 3:6 **k**; B. 819 4:6, vilket är omöjligt, såsom ock Wætters 2:6 och Boijes 1:6 äro. 71 är klart 2:3 **i**, som ock Boije läser; B. 819 3:3 **p**, Wætter 3:4 **o**.

I högra mittslingan, som har 12 kvistrunor, följer 72, som är klart 3:2 **u** och så läses av alla. 73 synes vara 2:4 **a**, strecken t. h. äro klara, t. v. det nedersta; det övre är mera oregelbundet och till äventyrs finns ovan detta ett ännu mera oregelbundet; runan är alltså sannolikt 2:4 **a**, möjligen 1:4 **l**, till äventyrs 3:4 **o**. B. 819 har 2:3 **i**, Wætter 1:4 **l**, Boije 1:1 **t**. 74 är klart 3:5 **r**, som ock Wætter och Boije läsa; B. 819 har 4:5. 75 är sannolikt 3:3 **p**, såsom hos Wætter, med klara ättstreck t. v., då mellan de två tydliga strecken t. h. en djup fåra finnes, som kan vara lämning av ett streck; möjligen 2:2 **u**, som i B. 819; Boije 3:1 **f**. 76 är klart 1:1 **t**, som alla läsa; Wætter har framför denna runa några streck, som sakna grund. 77 läsa alla 3:2 **u**. 78 är 3:4 **o**; det nedersta strecket t. h. är dock ej fullt så klart som de övriga men synes säkert; Wætter och Boije läsa ock 3:4 **o**, B. 819 3:3 **p**. 79 är klart 3:3 **p**, som alla läsa. 80 är 3:2 **u**; staven är upptill förstörd; av strecken t. v. synes av det översta blott spetsen, de två övre strecken äro säkert huggna, det nedersta sannolikt, t. h. kunde ju upptill ett streck hava funnits. Runan är alltså sannolikt 3:2 **u**, möjligen 2:2 **n**, 3:3 **p**, 2:3 **i**; B. 819 saknar runan, Boije betecknar därför en skada, Wætter läser 3:2 **u**. 81 är klart 1:3 **m** och läses så av alla, liksom ock 82 3:3 **p**. 83 är 2:4 **a**, med det översta strecket till h. otydligt och skilt från staven, möjligen 2:3 **i**; Boije läser 2:2 **n**, B. 819 saknar denna runa och Wætter har därför **n**. Efter 83 har nog ingen runa mer funnits.

Läsningen av mittslingans t. v. och t. h. är alltså efter 61—63 **han** följande:

	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83
Brate	m	p	p (i)	k	r	i	k	i	u	a (l, o)	r	p (u)	t	u	o	p	u (n, p, i)	m	p	a (i)
B. 819	m	p	p	o	4:4	p	4:6	p	u	i	4:5	u	t	u	p	p	—	m	p	—
Wætter	m	u	i	r	r	i	2:6	o	u	l	r	p	t	u	o	p	u	m	p	n
Boije	m	t	i	k	r	p	1:6	i	u	t	r	f	t	u	o	p	—	m	p	n

Av denna översikt framgår, att endast i min läsning bekanta ordformer uppkomma, som giva möjlighet till tydning, varvid dock 65 3:3 **p** måste rättas till 2—3 **i**, då 64—66 giva prep. **mip** »med», som styr ack. pl. 67—71 **kriki** »grekerna», vilket adverbial hör till 3 sg. pret. **uarþ**, varvid alltså 75 måste fattas som 3:3 **p**, icke 3:2 **u**. Första satsen är alltså: *han mædh Grikki vardh* »han kom bland grekerna (grekiska kejsardömet i Konstantinopel)». Jfr i avs. på detta bruk av *værdha*, fvn. uttryck såsom *verða á fótr, á fitium, brottu* och av *með* med ack. isl. *kom með fróð regin; síst Hákon fór með heiðin goð*. I den följande satsen är 76—77 **tu dō** »dog» pred., och då 78 **o** bör vara prep. **ā** »på, i», bör återstoden angiva platsen för hans död. Det ligger nära till hands att förmoda 79—81 vara dat. pl. fsv. **pōm** »dem», så att satsen betydde »dog hos dem (grekerna) »därefter», men däremot talar, att det alltid heter *i Grikkium* uti runinskrifter, t. ex. Sö. 85 Västerby, 163 Rycksta, 165 Grinda, 346 Y. Järna. Det är alltså namnet på en plats i södern, som beror av prep. **o** och måste stå i dat. Utscende av dat. pl. har 79—81 **pum**, vars motsvarighet i verkligheten blott kan gissas. F. Läffler har i min tydning i *Fornvännen* 1907 föreslagit tydningen *Ἰθώμη*, stad i Tessalien och fäste i Messenien, av vilka den förra ock hade namnformen *Θώμη*. Samma ortnamn finnes kanske Ög. 231 Ö. Stenby: **tsinar pu[fi]**. Om ortnamnet är 79—81 **pum**, måste 82—83 **pa** vara adv. fsv. **þa** »då, därpå», som man eg. skulle vänta ristat **po**, men nasalitet kan ock lämnas obetecknad. I annat fall är ortnamnet 79—83 **pumpa**, vartill lika litet någon motsvarighet kan finnas.

Inskriften är följande:

Huvudslingan: : uistain : agmunr : kupuīr : þair : r[ai]sþu : stain : at : baulf : fapur sin Kors-
 5 10 15 20 25 30 35 40 45
 foten: þrutar þiagn : Vänstra mittraden: han, kvistrunor: mīþ krikī Högra mittraden,
 50 55 60 65 70
 kvistrunor: uarþ tu o þum þa
 75 80

Namnet **baulf** förekommer annars icke men är säkert en motsvarighet till fvn. *Bøðolfr*, se A. Norcen, *Aschw. Gr.* § 244, 5.

Översättning: Visten, Agmund, Gudver, de reste sten efter Baulv, sin fader, en kraftkarl. Han kom till grekerna, dog hos dem därpå (el. i **þum** l. **pumpa**).

171. Esta, Säterstads sn, Rönö hd.

Pl. 76. Pl. 12: B. 816.

Litteratur: B. 816; L. 865; Ransakn. 1667—84; J. Peringskiöld, *Mon.* X, 19; Stephens, *ONRM* II, 811; Boije, *Sv. fornminnesfören. tidskr.* V, s. 152; *Runverser* s. 162.

Ristningen befinner sig på västra sidan av ett stort gråstensblock ovanpå det berg, som sydost om Esta ligger invid nordöstra sidan av landsvägen vid östra ändan av den urtappade Esta-sjön. Stenblocket utgör det västligaste av de många, som ligga nedom bergets högsta höjd, är icke synligt till vägen och ligger c:a 120 steg öster om bergets norra ända, som är närmast Esta. Den sidan, varpå ristningen finnes, har 2,10 m höjd, men ristytan når ej till marken nedtill. Ristningen är 1,60 m hög, c:a 1,03 m bred, slingan 8 cm. Ristningen är djup men mycket skadad genom avflagning, i synnerhet stenens nedre delar.

I slingan, som utgår från korsets kärna nedåt vänster, är sålunda uti 1—9 **inkifastr** av 1 **i** blott toppen 1,5 cm, af 6 **a** blott vänstra ändan av v. bistaven i behåll 2 cm, 7 **[s]** alldeles borta, i 10—12 **lit** finnes av **l** och **t** blott toppen, av 11 **i** alls intet kvar. I 13—17 **hakua** synes av 13 **h** blott en skugga i stenen, i 14 **a** är övre staven och bistavens övre sida avflagad, 17 **[a]** saknas redan i B. 816. I 18—22 **stain** fattas på 20 **a** övre staven och h. bistaven, 21 **i** alldeles, varav i B. 816 ock blott toppen finnes. Av 37 **u** i 34—38 **fapur** finns i B. 816 blott bistaven, nu alls intet, av 41 **n** i **sin** blott spetsen av v. bistaven. Efter 42—43 **ha** i **ha[n]** har en avflagning fullständigt förstört slingan på en sträcka av 40 cm och därpå följer 51—53 **ulm** i **[h]ulmk[arpi]**, på vars 54 **k** blott 5,5 cm uppifrån av staven är i behåll och på 56 **r** 3 cm av nedre stavens högra sida och 4 cm av nedre bistavens vänstra sida nedifrån. B. 816 **[skaipar · uisi]** är alldeles borta, av **[mi]þ** finns större delen av 72 **þ**, därefter samma runor som i B. 816, nämligen 73—75 **ski** och 78—79 **ra**, vilket ord C. Sæve hos Stephens fullständigt till **ski[ba]ra**, varmed Bugge, *Runverser* s. 162 jämför **truknapi han uti meþ ala skibara** DR. 169 Nylarsker.

Inskriften har varit följande:

inkifa[s]tr · l[i]t haku[a ·] sta[i]n · eftir · sihuip · fap[u]r · sin · ha[n · fial · i h]ulm k[arpi · skaipar ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
 uisi mi]þ · ski[ba]ra
 70 75

Översättning: Ingefast lät hugga stenen efter Sigvid, sin fader. Han föll i Holmgård (Novgorod, Ryssland) som skeppshövding med sitt skeppsfolk.